27/09/2021

Sfântul Antim Ivireanul, dulce grăitor al înțelepciunii dumnezeiești

De trei veacuri în Bucureşti se află frumoasa ctitorie a Sfântului Ierarh Antim Ivireanul, Mitropolitul Ţării Româneşti, mănăstirea ce îi poartă numele. Când intrăm în curtea Mănăstirii Antim, gândul nostru merge către ctitorul sfânt al acestei vetre de spiritualitate ortodoxă închinată Tuturor Sfinţilor.

Astăzi, când această mănăstire bucureşteană îşi cinsteşte sfântul ctitor, ne oprim asupra vieţii şi activităţii acestui ierarh emblematic pentru istoria Ortodoxiei româneşti. După cum îi spune şi apelativul, Ivireanul, Sfântul Antim era originar din spaţiul caucazian al Georgiei de astăzi, care în istorie o regăsim sub numele de Iviria sau Gruzia, lucru subliniat şi de primul condac al Acatistului: „Ție, Ierarhule Antim, înfloritul bărbat al Iviriei, răsădit peste hotare în pământul cel bun, rod și mai mult să aduci, și noi cinstirea noastră îți aducem: Bucură-te, Sfinte Ierarhe Antim Ivireanul, mucenicie de taină a lui Hristos!”

Primele cuvinte din sinaxarul dedicat vieţii lui pilduitoare îl portretizează astfel: „Vistierie de daruri, ca un pom răsădit lângă izvoarele apelor, acest trimis al lui Dumnezeu pământului românesc din îndepărtata Ivirie (Georgia) nu a îngropat nici

un talant din câți i-au fost dăruiți de Dumnezeu și pe toți, ca o slugă bună și credincioasă, i-a înmulțit”.

Sfântul Antim Ivireanul s-a născut în jurul anului 1650, având din botez numele primului chemat la apostolat de Domnul nostru Iisus Hristos, Sfântul Andrei, care a adus atât pe teritoriul ţării noastre, cât şi în spaţiul Georgiei de astăzi creştinismul. El a fost crescut de părinţii săi, Ioan și Maria, în dreapta credinţă creştină, cu evlavie faţă de cele sfinte. Este luat în robie în urma uneia dintre desele invazii turceşti prin care a trecut în istoria medievală teritoriul georgian. Ajunge la Constantinopol, capitala Imperiului Otoman, unde învaţă limbile greacă, turcă, slavă veche, arabă, iar mai târziu limba română. După ce scapă de robie trăieşte în preajma Patriarhiei Ecumenice. Aici învaţă arta sculpturii în lemn, pictura și broderia. Astfel, în anul 1690, când Sfântul Voievod Constantin Brâncoveanu îl aduce în Ţara Românească, avem un bărbat de 40 de ani poliglot, cunoscător în detaliu al principalelor arte ale timpului şi un excepţional cărturar care va contribui la făurirea culturii române. Cunoscând multele daruri cu care l-a înzestrat Dumnezeu, Sfântul Voievod Constantin Brâncoveanu l-a însărcinat cu conducerea tipografiei domneşti de la Bucureşti. Este hirotonit ieromonah, intrând în clerul ortodox al Ţării Româneşti, pe care mai târziu, când va urca pe scara ierarhică, îl va reprezenta cu cinste şi multă dragoste pastorală.

Activitatea tipografică de la Bucureşti o continuă la Mănăstirea Snagov. „A tipărit și a supravegheat cu neobosită râvnă, în migăloasa îndeletnicire, scoțând din tiparnițele pe care le-a îndrumat, 63 de cărți, din care 38 lucrate de el însuși, în diferite limbi: română, greacă, arabă, georgiană” (Vieţile Sfinţilor).

În timpul petrecut la Mănăstirea Snagov este şi stareţ al acestei vechi obşti monahale de lângă Bucureşti. Pentru activitatea lui excepţională este ales în anul 1705 Episcop la Râmnic, fiind păstorul ortodocşilor români din Oltenia. Întemeiază şi aici o tipografie, unde a tipărit mai multe cărţi, între care Liturghierul şi Molitvelnicul, cărţile fundamentale pentru activitatea pastorală a preoţilor.

În anul 1708 devine Mitropolitul Ţării Româneşti, fiind întronizat în Duminica Ortodoxiei, în prezenţa patriarhilor din Alexandria şi Ierusalim. În timpul păstoririi sale s-a arătat ca un mare ierarh, care a avut grijă de Biserică şi de păstoriţii săi, expunându-și multele sale daruri prin predicile lui care mişcau inimile ascultătorilor. Din acestea au ajuns până la noi omilii cuprinse în celebra sa lucrare intitulată Didahii. El este autorul lucrării de artă Chipurile Vechiului şi Noului Testament, cu peste cinci sute de portrete ale unor personaje biblice.

Sfântul Antim a fost un ierarh care a avut grijă de cei defavorizaţi şi s-a implicat în

formarea copiilor săraci, pentru care a înființat școli unde învățământul era gratuit.

Activitatea lui pastorală excepţională ne este sintetizată foarte frumos în lucrarea atât de populară Vieţile Sfinţilor: „Smerit și convins fiind, că numai datorită Milostivului Dumnezeu a ajuns vas ales lucrării dumnezeiești, Sfântul Ierarh Antim priveghea cu osârdie și fără de lene, ziua și noaptea și în tot ceasul, pentru folosul tuturor de obște, învățându-i și îndreptându-i pe toți cu frica lui Dumnezeu pe ca-lea cea dreaptă. Podoabă a cărturarilor și dulce grăitor al înțelep-ciunii dumnezeiești în graiul românesc, Sfântul Ierarh Antim a adăpat poporul însetat de credință prin cuvântul său de învățătură, lăsând Bisericii noastre marele tezaur literar și teologic cuprins în Didahiile și predicile sale”.

El a avut grijă de toţi ortodocşii români, mai ales de fraţii în credinţă din Transilvania. Nu a uitat de lumea ortodoxă de pretutindeni, tipărind cărţi pentru ortodocşii arabi din Patriarhia Antiohiei, pentru slavii din Balcani şi greci, iar pentru conaţionalii săi a trimis un meşter tipograf care a tipărit cărţi, la Tbilisi, în limba georgiană.

În toamna anului 1716 este scos de fanarioţi din scaunul de Mitropolit al Ţării Româneşti şi exilat la Mănăstirea „Sfânta Ecaterina” din Muntele Sinai. Pe drum a fost chinuit de soldaţii turci până la moarte, prin tăierea capului, pe care apoi l-au aruncat în apele Tungiei, un afluent al râului Marița, în sudul Dunării.

În anul 1992, Sfântul Sinod al Bisericii Ortodoxe Române l-a trecut în rândul sfinţilor cu zi de serbare la 27 septembrie, când îl cinstim prin inspiratele cuvinte ale imnografului: „Sfinte Părinte Ierarhe Antim, după vrednicie ai fost rânduit păstor şi învăţător turmei tale, şi cu înţelepciune dumnezeiască ai revărsat râurile sfintelor tale cuvinte. Viaţa ai pus-o pentru păstoriţii tăi şi cununa muceniciei ai dobândit de la Hristos Dumnezeu, pe Care roagă-L, Sfinte Părinte Ierarhe Antim, să dăruiască pace şi mare milă celor ce săvârşesc sfântă pomenirea ta”.

ziarullumina.ro